

Державна служба статистики України

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань
удосконалення методології
та звітної документації
(протокол від 03.11.2017 № 21)

**СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
"АКТИВИ, ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ, ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ТА ФІНАНСОВІ
РЕЗУЛЬТАТИ ПІДПРИЄМСТВ"
2.03.01.04**

електронна пошта: Т.Trofimenko@ukrstat.gov.ua
телефон: (044) 289-97-90
керівник ДСС: Трофименко Т.А.

Київ – 2017

Зміст

1. Вступ.....	3
2. Компоненти якості державного статистичного спостереження.....	4
2.1. Відповідність	4
2.2. Точність	5
2.3. Своєчасність та пунктуальність	7
2.4. Доступність та зрозумілість.....	8
2.5. Послідовність та зіставність.....	9
2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	9
2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів.....	10
2.8. Конфіденційність, прозорість та захист.....	11
3. Заключна частина.....	12

1. Вступ

Стандартний звіт з якості державного статистичного спостереження "Активи, власний капітал, зобов'язання та фінансові результати підприємств" (далі – звіт) підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та індикаторів якості його результатів. Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів за конкретний період державного статистичного спостереження, а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних і методами вимірювання статистичних даних і процесів.

Наведені у звіті компоненти якості, такі як відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність відповідають принципам виробництва статистичної продукції, які визначено розділом III Принципів діяльності органів державної статистики, затверджених наказом Держкомстату від 14.06.2010 № 216.

Метою проведення державного статистичного спостереження "Активи, власний капітал, зобов'язання та фінансові результати підприємств" (далі – ДСС, спостереження) є отримання інформації щодо фінансового стану підприємств, актуалізація ознаки активності підприємств в Статистичному реєстрі підприємств та складання окремих показників структурної статистики підприємств.

ДСС є базовим для отримання та складання фінансових показників діяльності підприємств.

Спостереження запроваджене у 1992 році та за час його проведення зазнало суттєвих змін у частині програми (системи показників) та використання класифікаторів.

У зв'язку із реформуванням національного бухгалтерського обліку та його гармонізацією з міжнародними стандартами у 2001 році було запроваджено новий склад і зміст форм фінансової звітності. У незмінному вигляді дані фінансової звітності збираються починаючи з I кварталу 2014 року.

ДСС відповідно до Довідника розділів статистики відноситься до розділу 2.03 "Економічна діяльність" за тематикою статистичного виробництва 2.03.01 "Діяльність підприємств".

Нормативно-правовою основою проведення спостереження є закони України "Про державну статистику", "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", Концепція розвитку державної статистики підприємств України, затверджена наказом Держкомстату від 28.12.2007 № 478, Концепція забезпечення статистичної конфіденційності, затверджена наказом Держстату від 28.07.2015 № 180, та щорічні плани державних статистичних спостережень, затверджені Кабінетом Міністрів України.

Порядок проведення ДСС визначено у Методологічних положеннях про використання фінансової звітності підприємств для цілей статистики підприємств (далі – Методологічні положення), які затверджені наказом Держстату від 31.12.2014 № 417 і розміщені на офіційному веб-сайті Держстату

(www.ukrstat.gov.ua) у розділі "Методологія та класифікатори"/ "Статистична методологія"/"Економічна статистика"/ "Економічна діяльність"/ "Діяльність підприємств" за посиланням: http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2014/417/metod_pol_vyk_fin_zvit.zip.

Джерелами для проведення ДСС є:

- форми фінансової звітності № 1, 1-м, 1-мс "Баланс", № 2, 2-м, 2-мс "Звіт про фінансові результати", № 5 "Примітки до річної фінансової звітності" (розділи I, II, IV, V, VI, VIII), які є додатками до положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених Міністерством фінансів України (далі – Мінфін). Зазначені форми оприлюднено на офіційному веб-сайті Мінфіну (www.minfin.gov.ua) у розділі "Бюджет"/Дохідна політика"/"Бухгалтерський облік"/"Бухгалтерський облік підприємницької діяльності"/"Форми фінансової звітності";

- адміністративні дані Національного банку України (далі – НБУ) про фінансові результати банківських установ, які надходять на державний рівень з щорічною та щоквартальною періодичністю відповідно до Договору щодо взаємообміну інформаційними ресурсами Держстату та НБУ.

Основними статистичними публікаціями, в яких поширюються дані ДСС, є експрес-випуск "Фінансові результати діяльності великих та середніх підприємств", який розміщується у розділі "Експрес-випуск"/"Економічна діяльність"/"Діяльність підприємств" та статистичні збірники "Діяльність суб'єктів господарювання", "Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва", "Регіони України", "Статистичний щорічник України", "Транспорт і зв'язок України", "Промисловість України", "Сільське господарство України", що оприлюднюються на офіційному веб-сайті Держстату у розділі "Публікації".

На запити користувачів органи державної статистики надають наявну статистичну інформацію за результатами розробки ДСС у зведеному вигляді на паперових, електронних носіях, засобами зв'язку, шляхом безпосереднього виписування у порядку та на умовах, визначених Держстатом, а також відповідно до порядку доступу до публічної інформації.

Поширення інформації цього спостереження здійснюється з дотриманням вимог щодо конфіденційності даних.

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність – це ступінь, з яким результати державних статистичних спостережень задовольняють поточні та потенційні потреби користувачів.

Основними статистичними показниками спостереження є:
необоротні та оборотні активи;

власний капітал та зобов'язання;
 фінансові результати до оподаткування (сальдо, прибуток, збиток);
 питома вага підприємств, які отримали прибуток до оподаткування, у загальній кількості підприємств;
 питома вага підприємств, які отримали збиток до оподаткування, у загальній кількості підприємств;
 чистий прибуток (збиток);
 питома вага підприємств, які отримали чистий прибуток, у загальній кількості підприємств;
 питома вага підприємств, які отримали чистий збиток, у загальній кількості підприємств;
 рівень рентабельності операційної діяльності;
 рівень рентабельності усієї діяльності.

Одиницями ДСС є підприємства, які відповідають таким умовам: відносяться до секторів S.11 "Нефінансові корпорації", S.12 "Фінансові корпорації" (крім банківських установ) за Класифікацією інституційних секторів економіки (KICE); мають організаційно-правову форму господарювання за кодами: 110-310, 330, 340, 510-590, 915-940 відповідно до Класифікації організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ); за основним видом економічної діяльності відносяться до кодів 01.11-63.99, 64.19 (крім одиниць, які мають у назві слово "банк"), 64.20-82.99, 85.10-93.29, 95.11-96.09 за Класифікацією видів економічної діяльності (КВЕД).

При проведенні спостереження використовують класифікатори/класифікації, а саме Класифікацію видів економічної діяльності (КВЕД), Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ), Класифікацію інституційних секторів економіки (KICE), Класифікацію організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ).

Показники спостереження узагальнюються по Україні, регіонах, містах обласного значення та районах, за видами економічної діяльності, за розмірами підприємств відповідно до критеріїв великого, середнього, малого та мікропідприємства, визначених у Господарському кодексі України, за кількістю зайнятих працівників.

У цілому по країні та регіонах динаміка окремих фінансових показників наявна з 2001 року.

2.2. Точність

Точність – це ступінь наближеності розрахунків до дійсних значень.

Відповідно до Методологічних положень спостереження за ступенем охоплення одиниць є суцільним і проводиться з річною та квартальною періодичністю.

Формування сукупності одиниць спостереження здійснюється на державному рівні на підставі Реєстру статистичних одиниць (далі – РСО) таким чином:

для річного спостереження обираються підприємства, що увійшли до генеральної сукупності одиниць державного статистичного спостереження "Структурні зміни в економіці України та її регіонів" (далі – структурне обстеження), а також підприємства виду економічної діяльності "Страховання, перестрахування та недержавне пенсійне забезпечення, крім обов'язкового соціального страхування" (коди за КВЕД 65.11, 65.12, 65.20, 65.30), які не охоплюються вищевказаним спостереженням;

для квартального спостереження – великі та середні підприємства, які набули відповідної ознаки розміру підприємства, визначеної на підставі даних їх фінансової звітності, наданої ними за попередній рік.

Крім того, сукупність, що використовується для квартальної інформації, щоквартально актуалізується в частині зміни адрес місцезнаходження підприємств та у випадках реорганізаційних змін у них.

Узагальнена річна та квартальна інформація доповнюється адміністративними даними НБУ про фінансові результати банківських установ для забезпечення повноти обліку результатів діяльності підприємств.

Дані фінансової звітності по усіх інших підприємствах (крім банків), які повинні подавати органам державної статистики фінансову звітність, але які не включені до генеральної сукупності одиниць структурного обстеження, використовуються для визначення й актуалізації ознаки економічної активності підприємств у РСО.

Одержана первинна інформація перевіряється на повноту її введення, проводяться арифметичний і логічний контроль первинних даних, співставлення з попереднім звітним періодом, які здійснюються автоматично засобами електронної обробки. Для контролю первинних і узагальнених даних ДСС використовуються Методичні рекомендації щодо порівнянності показників фінансової звітності, затверджені наказом Мінфіну від 11.04.2013 № 476 (із змінами), та Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом Мінфіну від 28.03.2013 № 433 (із змінами).

У разі виявлення помилок дані опрацьовуються з респондентами та коригуються.

У випадках відсутності даних від окремих респондентів органи державної статистики виявляють причини неотримання інформації. Аналіз причин неподання свідчить, що за 2016 рік за вказаним ДСС не прозвітувало 7,1% (за 2015 рік – 8,6%). Переважна більшість випадків неотримання інформації від респондентів пов'язані з об'єктивними причинами, наприклад, призупиненням діяльності підприємств, їхнім припиненням, а також з причини "одиниця не знайдена за наявними адресами".

При проведенні спостереження методи імпутації не застосовуються, сезонні коригування не здійснюються.

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність – це період часу між подією або явищем, що описують статистичні дані, та публікацією цих статистичних даних.

Пунктуальність – це період часу між фактичною датою публікації даних та плановою датою, яка визначена в офіційному календарі публікації.

Терміни оприлюднення статистичної інформації та публікацій за результатами розробки спостереження визначені планом державних статистичних спостережень. Для зручності користувачів на офіційному веб-сайті Держстату розміщені Каталог офіційних статистичних публікацій, а також Календар оприлюднення інформації, де вказані відповідні дати оприлюднення статистичних продуктів.

Оприлюднення статистичної інформації здійснюється в заплановані терміни. У випадку необхідності перенесення цих термінів на офіційному веб-сайті Держстату для користувачів розміщують відповідне повідомлення.

Збір, обробка, аналіз і перше поширення інформації за результатами спостереження здійснюється у такі терміни:

Форми	Періодичність	Збір даних	Обробка даних	Аналіз даних	Перше оприлюднення статистичної інформації
№№ 2, 2-м, 2-мс "Звіт про фінансові результати"	річна	до 28 лютого ¹	до 04 квітня	до 11 квітня	до 14 квітня
№№ 1, 1-м, 1-мс "Баланс"			до 23 травня	до 05 червня	до 19 червня
№№ 2, 2-м "Звіт про фінансові результати"	квартальна	до 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом ¹	на 30 день після звітного кварталу	на 34 день після звітного кварталу	на 55 день після звітного кварталу
№№ 1, 1-м "Баланс"			на 55 день після звітного кварталу	на 61 день після звітного кварталу	на 84 день після звітного кварталу

¹ Терміни встановлений Порядком подання фінансової звітності, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419 (із змінами).

Остаточні річні дані спостереження оприлюднюються у II декаді жовтня наступного за звітним року.

Запити користувачів щодо надання інформації виконуються протягом 5-ти робочих днів, що відповідає вимогам Закону України "Про доступ до публічної інформації".

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – це характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Результати ДСС розміщується у вільному доступі у форматах .doc, .xls, .pdf на офіційному веб-сайті Держстату у вигляді офіційних статистичних публікацій: експрес-випуску, статистичної інформації, збірників та надається користувачам засобами електронного зв'язку на підставі їхніх запитів.

Зокрема:

експрес-випуск "Фінансові результати діяльності великих та середніх підприємств" розміщується у розділі "Експрес-випуск"/"Економічна діяльність"/"Діяльність підприємств";

статистична інформація за видами економічної діяльності розміщується у розділі "Статистична інформація"/"Економічна статистика"/"Діяльність підприємств"/"Розвиток підприємництва", за регіонами – у розділі "Статистична інформація"/"Регіональна статистика"/"Розвиток підприємництва";

статистичні збірники "Діяльність суб'єктів господарювання" та "Діяльність суб'єктів великого середнього, малого та мікропідприємництва" розміщуються у розділі "Публікації"/"Економічна статистика"/"Діяльність підприємств".

Показники спостереження також надаються в рамках спільних договорів між Держстатом та іншими державними органами.

На запити користувачів органи державної статистики надають наявну статистичну інформацію у зведеному вигляді на паперових, електронних носіях, засобами електронного зв'язку.

Контакти для отримання додаткової інформації щодо результатів цього спостереження, відповідного методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження його результатів:

адреса: 01601, м. Київ, вул. Шота Руставелі, 3

телефон: (044) 289–97–90

адреси електронної пошти: T.Trofimenko@ukrstat.gov.ua;

office@ukrstat.gov.ua.

Контактна інформація для оформлення інформаційного запиту:

телефон: 287-06-72

факс: 235-37-39

адреса електронної пошти: el.zapyt@ukrstat.gov.ua.

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки у державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися, використовувались однакові метадані – класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремий випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння у часі або за регіонами, або за іншими сферами діяльності.

Концепція ДСС передбачає єдині підходи до системи показників (їхнього змісту, визначень), одиниць спостереження, звітного періоду та періодичності обстеження, географічного охоплення, методів збору та обробки даних, політики перегляду даних у випадку зміни методології.

Методологія визначення окремих показників спостереження упродовж певного часу не зазнавала суттєвих змін, що дозволяє проводити їх порівняння у динаміці з 2001 року. З 2010 року статистична інформація деталізується за КВЕД ДК 009:2010.

Зважаючи на зазначене нижченаведені показники цього спостереження можна порівнювати з даними попередніх спостережень як на державному, так і на регіональному рівнях:

фінансові результати до оподаткування (сальдо, прибуток, збиток);

питома вага підприємств, які отримали прибуток до оподаткування, у загальній кількості підприємств;

питома вага підприємств, які отримали збиток до оподаткування, у загальній кількості підприємств.

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Користувачами інформації, яка отримана за результатами спостереження, є внутрішні та зовнішні користувачі.

Внутрішні користувачі – структурні підрозділи Держстату, які займаються питанням національних рахунків, галузевих статистик, ведення РСО.

Зовнішніми користувачами є органи державної влади та місцевого самоврядування, науково-дослідні інститути, навчальні заклади, бібліотеки, засоби масової інформації, підприємства, міжнародні організації, громадяни.

У лютому 2016 року Держстат провів анкетне опитування користувачів (далі – анкетне опитування) з метою вивчення ступеня відповідності потребам користувачів інформації щодо фінансових показників діяльності підприємств, яка уміщується у статистичних збірниках "Діяльність суб'єктів господарювання" та "Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва".

Результати анкетного опитування свідчать, що статистична інформація, наведена у статистичних збірниках, для 44% опитаних користувачів є основною або важливою складовою у їх професійній діяльності; для 56% – додатковою інформацією. Крім того, 82% опитаних користувачів статистичної інформації задовольняє перелік показників з вищезазначених питань.

Відповідно до результатів опитування більшість користувачів надали позитивні оцінки за всіма критеріями, підкресливши змістовність цієї інформації. При цьому найбільш важливим критерієм наведеної інформації користувачі визначили "Точність/Надійність", на другому місці – "Доступність та Зрозумілість/Ясність", на третьому – "Своєчасність та Пунктуальність".

Про поліпшення якості інформаційного забезпечення щодо фінансових показників діяльності підприємств порівняно з попереднім роком зазначили 29% користувачів, а 41% опитаних вважають, що вона залишилась без змін.

Більш детальна інформація за результатами анкетного опитування наводиться в повідомленні для користувачів, яке розміщено на офіційному веб-сайті Держстату в розділі "Анкетні опитування". У цьому ж розділі користувачі мають змогу ознайомитися із заходами, які здійснюються на підставі отриманих результатів анкетного опитування для поліпшення якості статистичної інформації.

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

Відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється Мінфіном, який затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

У зв'язку з викладеним питання щодо внесення змін до складу та змісту форм фінансової звітності не належить до повноважень Держстату. Тому за формами фінансової звітності щорічна оцінка звітного навантаження на респондентів відповідно до Методики вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженої наказом Держстату від 14.05.2013 № 149, Держстатом не здійснюється.

Для спрощення процедури подання респондентами фінансової звітності передбачено подання електронного звіту.

Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.10.2013 № 809-р "Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції створення та функціонування автоматизованої системи "Єдине вікно подання електронної звітності" (зі змінами) починаючи зі звітності за 2014 рік, надання

підприємствами на адресу органів державної статистики фінансової звітності в електронному вигляді здійснюється за допомогою автоматизованої системи "Єдине вікно подання електронної звітності", ведення якої забезпечується Державною фіскальною службою України.

Кількість респондентів, які подали фінансову звітність в електронному форматі постійно збільшується. Відсоток фінансових звітів, отриманих в електронному вигляді, у 2015 році становила 48%, у 2016 році – 60%.

2.8. Конфіденційність, прозорість та захист

Знеособлення постачальників даних, конфіденційність інформації, яку вони надають, та її використання тільки у статистичних цілях мають бути гарантовані. Органи державної статистики мають поширювати статистичні дані об'єктивно, професійно та прозоро.

Захист конфіденційної статистичної інформації є одним із основних принципів проведення ДСС. Необхідність дотримання принципу конфіденційності статистичної інформації визначена положеннями Закону України "Про державну статистику", європейськими та міжнародними стандартами.

Для забезпечення встановлених національним та міжнародним законодавством гарантій перед респондентами у практиці проведення спостереження реалізуються такі заходи щодо забезпечення конфіденційності статистичної інформації:

- первинні дані, отримані органами державної статистики від респондентів під час проведення спостереження, використовуються виключно для статистичних цілей;
- статистична інформація, отримана за результатами спостереження, надається користувачу у зведеному знеособленому вигляді;
- в окремих випадках, якщо є ризик розкриття конфіденційних (первинних) даних, статистична інформація, отримана в ході спостереження, не розповсюджується.

Закон України "Про державну статистику" також визначає необхідність забезпечувати доступність, гласність і відкритість статистичної інформації, прозорість статистичної методології та статистичних методів, що відповідає міжнародним стандартам у галузі статистики. З метою забезпечення виконання цих положень у практиці проведення ДСС передбачено створення системи метаданих: методологічних документів стосовно його організації та проведення, формування й поширення інформації, документів щодо його якості. Метадані спостереження оприлюднюються на офіційному веб-сайті Держстату.

За запитом органів державної влади по підприємствах, які подали органам державної статистики Довідку про наявність згоди надання органам державної влади даних з фінансової звітності підприємства на умовах, які передбачені Порядком подання фінансової звітності, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419 (із змінами), може бути поширена персоніфікована інформація.

3. Заключна частина

Наразі основним напрямом розвитку ДСС є: його впровадження в інтегровану систему статистичної інформації, керовану метаданими, яка забезпечить автоматизацію та уніфікацію процесів збору, обробки й аналізу статистичної інформації, організацію зберігання та доступу до єдиного сховища даних статистичної інформації.